

SCIARO.AI ЯК ІННОВАЦІЙНА ПЛАТФОРМА ДЛЯ ПРОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОДУКТІВ

Бабенко Жанна Валентинівна

*старший викладач кафедри документальних комунікацій
та менеджменту*

*Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна*

Криворучко Ангеліна Миколаївна

*здобувачка ступеня вищої освіти «Бакалавр» IV курсу спеціальності
«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»*

*Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна*

Активний розвиток сучасного ринку інформаційно-комунікаційних технологій зумовлює необхідність впровадження інноваційних інструментів у процеси інформаційної діяльності. З огляду на цю тенденцію підвищується значущість вирішення проблеми вдосконалення процесів виробництва та поширення інформаційних продуктів як основного результату діяльності інформаційних інституцій. Головною ціллю інформаційно-аналітичних центрів (ІАЦ) на сьогодні стає адаптація складних комплексних наборів вихідних даних під певні запити та потреби користувача у режимі реального часу. В цьому сенсі штучний інтелект (ШІ) може слугувати елементом, що усуває бар'єри між результатами складної академічної аналітики (інформаційно-аналітичними продуктами) та споживачами інформаційних документів, спрощуючи та пришвидшуючи процес одержання необхідної інформації.

Метою дослідження є розробка сучасної моделі для просування інформаційних продуктів ІАЦ у контексті підвищення їхньої доступності для користувачів.

Інформаційні документи ІАЦ часто залишаються непоміченими у вебпросторі через недостатній рівень їхнього просування. Сучасні технології цифрового маркетингу пропонують широкий вибір інструментів. Насамперед, сьогодні спостерігається активний розвиток та масштабування SMM-стратегій. Однак, традиційні підходи до просування в соцмережах дещо змінилися завдяки постійному удосконаленню алгоритмів ШІ, що забезпечують можливість аналізу значних масивів інформаційно-аналітичних матеріалів будь-яких

інституцій та перетворення його на повноцінну та адаптовану до запиту користувача відповідь, сумісну з різноманітними платформами. Наприклад, ШІ може доповнити серію постів для LinkedIn чи DOU, або створити ланцюжок постів для мережі X (Twitter) чи візуалізувати динамічні інфографіки та аналітику для постів/рілсів в Instagram чи Facebook. Це дозволяє підтримувати стабільну присутність в інфополі без додаткових фінансових витрат та розширення штату працівників. Спектр використання ШІ полягає й у створенні спеціально адаптованих віртуальних інфлюенсерів чи ліцензованих копій реальних експертів, науковців та дослідників, які можуть представляти цікаві інсайти певних досліджень у форматі коротких відео. Такі мультимедійні файли, дозволяють видозмінювати уявлення про сухі аналітичні дані, додають їм окремої візуалізації (особливо, якщо у випущеному ролику присутній цікавий монтаж), тому, дозволяють залучити молодь як цільову аудиторію.

Сфера пошукової оптимізації поступово зміщується з SEO на оптимізацію систем генеративного пошуку – AEO (Answer Engine Optimization). Споживачі інформації все частіше звертаються до мовних моделей для одержання структурованих синтезованих відповідей на свої запити замість громіздких інформаційно-аналітичних продуктів. Проте, не всі інформаційні документи є технічно підготовленими до таких можливостей. З огляду на це, ІАЦ повинні створювати і розміщувати матеріали досліджень таким чином, щоб певні нейромережі могли легко провести парсинг даних, «зрозуміти» зміст та адаптувати його під запит користувача. Для цього доцільно залучити векторні бази даних (БД), де точно алгоритмізуються методології досліджень, ключові висновки, статистичні та семантичні дані і причинно-наслідкові зв'язки. Авторам контенту варто впроваджувати мікроформати даних, використовувати ієрархію заголовків та здійснювати переформатування ключових інсайтів у прямі відповіді на потенційні запити. Результативність такого просування буде відображатись у частоті цитування у викладах ШІ-помічників інформаційно-аналітичних продуктів як авторитетного, верифікованого першоджерела.

Оцінка особливостей просування інформаційних продуктів Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД) демонструє певну суперечність. Ця інституція здійснює підготовку значущих для держави і громадян інформаційних документів на засадах глибокої аналітики, що важливо в умовах війни. Однак, механізм дистрибуції даних матеріалів, зазвичай, обмежується завантаженням масивних та неструктурованих для «розуміння» моделей ШІ файлів на офіційний вебсайт НІСД. На нашу думку, такий підхід унеможливує так звану «атомізацію» контенту, тим самим звужуючи коло потенційних

користувачів та знижує видимість аналітичного продукту у сучасному вебсередовищі.

В ході проведеного дослідження обґрунтовано концепцію національної інтегрованої системи семантичного пошуку та аналітичної обробки продукції ІАЦ на базі ШІ – SCIRO.AI. Взаємодія з системою забезпечується через етап обов'язкової реєстрації, в ході якої користувач визначає мету та сферу інтересів свого візиту в систему. Система дозволяє алгоритмам реалізувати не тільки підбір контенту на підставі аналізу продукції різних ІАЦ, а й побудувати механізм зворотного зв'язку. Після кожного запиту користувачу пропонується дати оцінку отриманої з відповідного ІАЦ інформації, що дозволить формувати об'єктивні рейтинги цих інституцій.

Системні компоненти SCIRO.AI реалізуються за клієнт-серверною архітектурою, що забезпечує масштабованість та високу швидкість обробки даних. Означена система містить такі елементи:

- *інтерфейс взаємодії* (клієнтський (користувацький) рівень) являє собою Frontend частину з розбудовою адаптивного вебзастосунку на базі бібліотеки React або стандартів JavaScript/HTML/CSS. Основний акцент зміщується з простого пошукового рядка на інтелектуальну панель управління з гнучкими фільтрами та візуальними блоками для відображення синтезованих результатів;

- *логіка програми* (серверний рівень) базується на технології Backend-розробки, центральний обчислювальний вузол якого пропонує реалізувати сучасною та зрозумілою мовою програмування Python та фреймворку Django (альтернативою може стати кросплатформне середовище Node.js). Результатом такого рівня стане обробка запиту користувача, робота з представленими БД, виклик AI-помічника та фінальний синтез відповідей;

- *Persistence Layer* БД, створені на основі середовища MySQL, що забезпечить надійність збереження необхідних документів, архівів ІАЦ та метаданих;

- *AI-модулі*, в яких задля інтелектуальної обробки передбачено використання як хмарних API-моделей інтеграції (GPT-класу), так і розгортання локальних мовних моделей, що сприятиме підвищенню рівня безпеки, проте ускладнить час створення системи та потребуватиме певного штату працівників. Ідея полягає в тому, що AI-частина опрацює запит, здійснить пошук та проведе генерацію необхідних користувачеві даних на підставі узагальнення відомостей, вилучених з інформаційних документів ІАЦ;

- *векторний пошук* за технологію AEO дозволяє знаходити інформацію за змістом, а не за збігом слів. З цією метою варто застосувати технологію Pinecone, що надасть можливість здійснювати

пошук за семантикою, відобразити схожі документи, покращувати роботу AI-моделі;

– *збір даних* потребуватиме використання технології Scrapy, що забезпечує пошук сайтів відповідних ІАЦ, вилучення з їхніх інформаційних продуктів необхідної інформації та її запис у центральну БД MySQL.

З метою уникнення можливих загроз модель плану безпеки системи може передбачати:

– відмову від звичайної процедури реєстрації. На її заміну варто застосовувати багатофакторну ідентифікацію, коли доступ до системи передбачатиме документальне підтвердження академічного чи професійного статусу користувача. Проте в такому разі доцільно врахувати нові ризики, пов'язані з необхідністю врегулювання технічних та юридичних аспектів політики конфіденційності з метою уникнення загроз щодо витоку персональних даних;

– розгортання власної ШІ-моделі, замість створення сторонніх AI-моделей. Доцільно створити власну ізольовану мережу з можливістю повного налаштування та керування. Гарантія контролю обробки інформації та захищеність системи від зовнішніх загроз дозволить посилювати рівень довіри до програми та розширювати спектр її використання;

– застосування протоколів багатофакторної автентифікації для запобігання компрометації профілів користувачів.

На нашу думку, система SCIARO.AI виступає інструментом прямої дистрибуції інформаційних продуктів ІАЦ, оскільки кожна відповідь супроводжується активними посиланнями на першоджерела. Інтегрований механізм зворотного зв'язку дозволяє фіксувати результативність використання інформаційно-аналітичних продуктів та формувати об'єктивні рейтинги означених інституцій. Така статистика трансформується у репутаційний капітал установ, що є критично важливим для звітування перед стейкхолдерами, залучення інвестицій та посилення конкурентних переваг на інформаційному ринку.

Отже, впровадження інтелектуальної системи семантичного пошуку забезпечує оперативність інформаційного пошуку аналітичної інформації та ефективно розв'язує проблему «інформаційного шуму». Завдяки використанню технологій векторного пошуку, аналіз запитів здійснюється на семантичному рівні, що гарантує високу релевантність результатів незалежно від наявності прямих ключових слів у введеному промті. Використання алгоритмів ШІ в межах платформи SCIARO.AI автоматизує трудомісткі етапи дослідницької діяльності, трансформуючи вихідні інформаційні матеріали у структуровані аналітичні звіти згідно із заданими параметрами користувача.

Надійність роботи з контентом ІАЦ забезпечується багаторівневою системою захисту, що включає поглиблену верифікацію суб'єктів, двофакторну автентифікацію та застосування ізольованих ШІ-моделей, що мінімізує вразливість до кібератак.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-606-8-2>

ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ В ХОДІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ БІБЛІОТЕЧНОЇ, ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

Бабенко Жанна Валентинівна

*старший викладач кафедри документальних комунікацій
та менеджменту*

*Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна*

Глобалізація та цифровізація інформаційного простору, постійне збільшення обсягів інформації, активний розвиток соціальних медіа та сучасного інформаційно-технологічного інструментарію актуалізують проблематику формування медіаграмотності споживачів інформації. Значущість дослідження цього питання підвищується в контексті формування інформаційної безпеки держави, боротьби з пропагандою, дезінформацією та захистом користувачів від маніпулятивних впливів на тлі війни в Україні.

Питання медіаграмотності та медіаосвіти знаходяться в фокусі уваги багатьох дослідників. Зміст поняття «медіаграмотність» визначається, передусім, матеріалами Всесвітньої організації ЮНЕСКО [1-3]. Прикладні аспекти медіаграмотності вивчалися Л. Кравченко, І. Ливиненком, О. Олійник та Ю Горбанем, Л. Писаренко, С. Руцьким та іншими фахівцями. Означена проблематика розробляється, передусім, в царинах журналістики та освітньої галузі. З огляду на концептуальні положення ЮНЕСКО про медіа та інформаційну грамотність (MIL – Media and Information Literacy) вважаємо за доцільне розглядати ці поняття як взаємопов'язані елементи більш широкого в семантичному сенсі поняття «інформаційна культура». Формування інформаційної культури суспільства традиційно є одним з важливих напрямків діяльності інформаційних інституцій різних типів. В цьому контексті набуває актуальності питання формування знань та навиків